

Sygn. akt I C 397)11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 08 listopada 2013 r.

Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Alina Gałęzowska

Protokolant Alina Kowalik

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2013 r. w Środzie Śląskiej na rozprawie

sprawy z powództwa R. G.

p/ko M. M. (1), L. P. (1)

o wydanie i o zapłatę

I. nakazuje pozwanym M. M. (1) i L. P. (1) wydać powodowi R. G. część nieruchomości położonej w Z., gmina K., powiat (...), dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), o powierzchni 0,81 ha w granicach działek nr (...);

II. zasądza od pozwanych M. M. (1) i L. P. (1) solidarnie na rzecz powoda R. G. kwotę 18.303,93 zł (osiemnaście tysięcy trzysta trzy złote dziewięćdziesiąt trzy grosze);

III. dalej idące powództwo oddala;

IV. zasądza od pozwanych M. M. (1) i L. P. (1) solidarnie na rzecz powoda R. G. kwotę 4.596 zł (cztery tysiące pięćset dziewięćdziesiąt sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. nakazuje pozwanym M. M. (1) i L. P. (1) solidarnie uiścić na rzecz Skarbu Państwa – kasa Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej kwotę 934,19 zł. (dziewięćset trzydzieści cztery złote dziewięćnaście groszy) tytułem nieopłaconych wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa;

VI. wyrokowi w pkt I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Z.

1. (...)

2. (...)

08.11.2013 r.

Sygn. akt I C 397/11

UZASADNIENIE

Powód R. G. wniósł o nakazanie pozwanym M. M. (1) i L. P. (1) wydania nieruchomości o pow. 0,81 ha (do łącznej pow. 12,8716 ha) położonej w Z., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) oraz zasądzenie solidarnie od pozwanych M. M. (1) i L. P. (1) kwoty 8.875,20 zł. tytułem odszkodowania, a także

zasądzenie od pozwanych solidarnie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu powód podniósł, że jest właścicielem nieruchomości o pow. 12,8716 ha położonej w Z., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą kw nr (...). Pozwani sąsiadujący z nieruchomością powoda bez jego zgody obsiewają 0,81 ha gruntów rolnych powoda. Okoliczność ta została ustalona przez Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa we W. i potwierdzona przez pomiary geodezyjne dokonane w wyniku wznowienia znaków granicznych w dniu 12 maja 2010 r. W tej sytuacji powód zażądał od pozwanych wydania pow. 0,81 ha nieruchomości stanowiącej jego własność jednak bezskutecznie. Powód poniósł z tego tytułu szkodę albowiem dotacje za lata 2008 – 2011 pobierali pozwani, a powód został ukarany za zgłoszenie należnych mu dotacji. Za rok 2008 szkoda z tego tytułu wraz z karą stanowiąca dwukrotność niezawinionej różnicy wyniosła 1.478,96 zł. Za rok 2009 pomniejszono dopłatę o kwotę 699,15 zł., za rok 2010 o 720,38 zł., a za rok 2011 nie mniej niż 720,38 zł. wobec dalszych zasiewów dokonywanych przez pozwanych. Łączna szkoda z tego tytułu za lata 2008- 2011 wyniosła 3.628,87 zł. Dodatkowo powód poniósł szkodę w wysokości 376,33 zł. z tytułu podatku rolnego za lata 2008-2011 opłacanego od tej części gruntu. Ponieważ pozwani nie zareagowali na wezwanie powód zmuszony by do zaangażowania geodety R. B., który dokonał okazania granic działek o nr (...), którego koszty wyniosły 4.880 zł.

W odpowiedzi na pozew pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości podnosząc zarzut zasiedzenia własności nieruchomości oraz wnieśli o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazali, że w dniu 20 czerwca 2007 r. pozwani nabyli od J.i D. T. własność nieruchomości gruntowej, obejmującej działki gruntu o nr (...)położone w Z.gmina K., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą kw nr (...). Od chwili nabycia nieruchomości pozwani pozostają w posiadaniu samoistnym łącznie 0,81 ha gruntu należącego do powoda, a przylegającego do będących ich własnością działek gruntu o nr (...) Stan posiadania pozwanych współtworzą fizyczny element władania rzeczą (corpus) oraz intelektualny element zamiaru (animus) władania rzeczą dla siebie, na co wskazuje manifestowane przez pozwanych na zewnątrz zachowanie. Pozwani jak i ich poprzednicy prawni pozostają w dobrej wierze. Z daleko posuniętej ostrożności pozwani wskazali, że nawet gdyby przyjąć, że zarówno pozwani, jak i ich poprzednicy prawni pozostali w złej wierze to i w tym przypadku termin zasiedzenia nawet trzydziestoletni z pewnością by upłynął. Poprzednicy prawni pozwanych Z. P.oraz J.i D. T.byli nieprzerwanie posiadaczami samoistnymi opisanego przez powoda pasa gruntu przylegającego do ich nieruchomości od dnia 28 grudnia 1971 r. Zarówno pozwani jak i ich poprzednicy prawni przejawiali wolę władania cudzą rzeczą dla siebie korzystając z niej z wyłączeniem innych osób, obsiewali ją, pobierali pożytki, a także uważali się za osoby uprawnione do rozporządzenia nią. Z uwagi na powyższe pozwani wystąpili w dniu 29 lutego 2012 r. do Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej z wnioskiem o stwierdzenie zasiedzenia własności posiadanej nieruchomości tj. części działki gruntu o nr (...), która to część graniczy na całej swej długości z działką wnioskodawców o nr (...)i ma powierzchnię 0,24 ha, części działki gruntu o nr (...), która to część graniczy na całej swej długości z działką wnioskodawców o nr (...)i ma powierzchnię 0,12 ha, części działki gruntu o nr (...), która to część graniczy na całej swej długości z działką wnioskodawców o nr (...)i ma powierzchnię 0,24 ha, części działki gruntu o nr (...), która to część graniczy na całej swej długości z działką wnioskodawców o nr (...)i ma powierzchnię 0,21 ha, dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą kw nr (...).

W odpowiedzi na pozew pozwani wnieśli o zawieszenie niniejszego postępowania, gdyż rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania z wniosku pozwanych o stwierdzenie zasiedzenia własności posiadanej nieruchomości gruntowej, co do której powód błędnie rości sobie tytuł prawny (art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c..)

Postanowieniem z dnia 23 marca 2012 r. Sąd zawiesił postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c. Postanowieniem z dnia 22 października 2012 r. postępowanie zostało na nowo podjęte.

Pismem z dnia 16 listopada 2012 r. powód rozszerzył żądanie pozwu o kwotę 10.371,88 zł. wnosząc o zasądzenie solidarnie od pozwanych M. M. (1) i L. P. (1) kwoty 19.247,08 zł. tytułem odszkodowania. Żądaniem tym powód objął utraconą dopłatę za rok 2011 r., która faktycznie wyniosła za areal 797,68 zł. a nie 720,38 zł., (różnica wynosi zatem 77,30 zł.), dopłatę za rok 2012 w kwocie 764,24 zł. i 2013 r. w kwocie 764,24 zł. albowiem pozwani nadal obsiewają grunty powoda w tym na rok 2013, podatek za rok 2012 r. w kwocie 218,55 zł, i za rok 2013 w kwocie 218,55 zł. Nadto żądaniem tym powód objął utracone korzyści z areалу 0,81 ha za lata 2008-2013 wg zgłoszonych obsiewów

łącznie kwota 6.484 zł. Nadto powód wskazał, że pozwani dokonując zasiewów usunęli znaki graniczne w konsekwencji powodując szkodę w kwocie co najmniej 1.845 zł z Vat z tytułu niezbędnych kosztów wznowienia znaków granicznych. Łączne straty z tego tytułu wynoszą kwotę 10. 371,88 zł.

W piśmie z dnia 30 listopada 2012 r. pozwani złożyli oświadczenie o uznaniu żądania powoda w zakresie żądania wydania będącej przedmiotem sporu części nieruchomości powoda o pow. 0,81 ha, jednocześnie wskazując na gotowość protokolarnego przekazania powodowi tej części nieruchomości w dniu 11 grudnia 2012 r. W odpowiedzi na rozszerzone żądanie pozwu podnieśli, że brak jest podstaw do żądania od pozwanych korzyści, jakie powód uzyskałby, gdyby sam uprawiał sporną część nieruchomości. Brak jest również podstaw do przyjęcia odpowiedzialności po stronie pozwanych za poniesioną przez powoda szkodę z uwagi na brak związku przyczynowego między niezawinionym działaniem pozwanych a szkodą, na którą wskazuje powód. Pozwani pozostawali w przekonaniu, że część nieruchomości powoda stanowi ich własność bowiem w takich granicach nieruchomości została im wydana przez ich poprzedników prawnych. Pozwani nie byli świadomi, że zajmują część nieruchomości należącej do powoda w związku z tym nie pobierali za ten obszar dopłat ani innych korzyści, które należałyby się powodowi we wnioskach o przyznanie płatności na rok 2011-2012 kierowanych do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a zatem nie można również mówić o bezpodstawnym wzbogaceniu. Pozwani zaprzeczyli również, aby usunęli znaki graniczne oddzielające ich nieruchomość od nieruchomości powoda oraz zarzucili powodowi nie wykazanie wartości szkody z tego tytułu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Powód jest właścicielem nieruchomości gruntowej położonej w Z.gmina K. oznaczonej geodezyjnie nr (...) o łącznej pow. (...) ha, dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą kw nr (...).

Dowód: odpis księgi wieczystej kw nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej k. 6-10

W dniu 20 czerwca 2007 r. pozwani nabyli od J.i D. T. własność sąsiadującej z nieruchomością powoda nieruchomości gruntowej, obejmującej działki gruntu o nr (...) położone w Z.gmina K., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą kw nr (...). Od czasu nabycia nieruchomości pozwani pozostają w posiadaniu samoistnym pasa gruntu należącego do powoda o pow. 0,81 ha, a przylegającego do będących ich własnością działek gruntu o nr (...) dokonując zasiewów.

Niesporne

Pismem z dnia 6 października 2008 r. R. G. został powiadomiony, że Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. na podstawie umowy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przeprowadziło kontrolę gospodarstwa powoda metodą FOTO. Kontrola wykazała przekroczenie progu 3 % różnicy między powierzchnią deklarowaną we wniosku o dopłaty obszarowe, a powierzchnią stwierdzoną w wyniku kontroli. Różnica pomiędzy powierzchnią deklarowaną a powierzchnią stwierdzoną wyniosła odpowiednio dla działek (...) ha, dla działek (...) ha, dla działek (...) ha, dla działek (...) ha (łącznie 0,81 ha).

Dowody: pismo Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. z dnia 6 października 2008 r. wraz z załącznikami k. 13-19

kopia raportu z kontroli z dnia 22 października 2008 r. k. 20-24

Decyzją Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nr (...) -2009- (...) z dnia 17 mara 2009 r. przyznano R. G. płatność na rok 2008 w wysokości 5.593,31 zł. w tym: a) jednolita płatność obszarowa w wysokości 3.118,26 zł. wynikająca z pomniejszenia płatności o kwotę 644,69 zł. ze względu na stwierdzone nieprawidłowości; b) uzupełniająca płatność obszarowa do powierzchni grupy upraw podstawowych w wysokości 2.475,05 zł. wynikająca z pomniejszenia płatności o kwotę 511,71 zł. ze względu na stwierdzone nieprawidłowości.

Dowód: decyzja Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nr (...) -2009- (...) z dnia 17 mara 2009 r. k. 25-27

Decyzją Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nr (...) - 2009- (...) z dnia 25 listopada 2009 r. przyznano R. G. płatność na rok 2009 w wysokości 9.575,66 zł. w tym: a) jednolita płatność obszarowa w wysokości 5.622,41 zł. b) uzupełniająca płatność obszarowa do powierzchni grupy upraw podstawowych w wysokości 3.953,25 zł.

Dowód: decyzja Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nr (...) - 2009- (...) z dnia 25 listopada 2009 r. k. 28-30

Decyzją Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nr (...) - 2010- (...) z dnia 19 listopada 2010 r. przyznano R. G. płatność na rok 2010 w wysokości 10.485,67 zł. w tym: a) jednolita płatność obszarowa w wysokości 6.627,04 zł. b) uzupełniająca płatność obszarowa do powierzchni grupy upraw podstawowych w wysokości 3.858,63 zł.

Dowód: decyzja Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nr (...) - 2010- (...) z dnia 19 listopada 2010 r. k. 31-33

Decyzją z dnia 3 lutego 2012 r. Burmistrz Miasta i Gminy K. ustalił powodowi zobowiązanie pieniężne z tytułu podatku rolnego na rok 2012 w kwocie 3.473,00 zł.

Dowód: decyzja z dnia 3 lutego 2012 r. Burmistrza Miasta i Gminy K. k. 111

W dniu 12 maja 2010 r. na zlecenie powoda uprawniony geodeta dokonał wznowienia znaków granicznych i wskazania granic działek nr (...) położonych w Z. gmina K.. Za wykonane czynności wystawiono fakturę Vat na kwotę 4.880,00 zł.

Dowody: protokół z czynności wznowienia znaków granicznych z dnia 12 maja 2010 r. k. 79-81 akta sprawy I Ns (...) Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej

szkice polowe nr 1, 2 k. 11-12

faktura Vat nr (...) / 2011 z dnia 18 kwietnia 2011 r. k. 36

Pismami z dnia 25 maja 2011 r. powód wezwał pozwanych L. P. (2) i M. M. (1) do wydania zajętej przez pozwanych nieruchomości powoda oraz zapłaty kwoty 8.875,45 zł. tytułem odszkodowania w związku z użytą przez pozwanych częścią nieruchomości powoda o pow. 0,81 ha w latach 2008-2011.

Dowód: wezwania z dnia 25 maja 2011 r. wraz z potwierdzeniem nadania k. 36-38

Pozwani wystąpili w dniu 29 lutego 2012 r do Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej z wnioskiem o stwierdzenie zasiedzenia własności posiadanej nieruchomości tj. części działki gruntu o nr (...), która to część graniczy na całej swej długości z działką wnioskodawców o nr (...) i ma powierzchnię 0,24 ha, części działki gruntu o nr (...), która to część graniczy na całej swej długości z działką wnioskodawców o nr (...) i ma powierzchnię 0,12 ha, części działki gruntu o nr (...), która to część graniczy na całej swej długości z działką wnioskodawców o nr (...) i ma powierzchnię 0,24 ha, części działki gruntu o nr (...), która to część graniczy na całej swej długości z działką wnioskodawców o nr (...) i ma powierzchnię 0,21 ha, dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą kw nr (...). Postępowanie toczyło się pod sygn. akt I Ns (...). Postanowieniem z dnia 23 sierpnia 2012 r. Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej oddalił wniosek M. M. (1) i L. P. (1) o stwierdzenie zasiedzenia przedmiotowej nieruchomości.

Dowód: akta sprawy Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej I Ns (...)

Wysokość utraconych przez powoda dopłat z tytułu braku możliwości uprawy części działek nr (...) o łącznej pow. 0,81 ha w latach 2008- 2013 r. wyniosła łącznie 4.732,51 zł. W 2009 r. - 699,39 zł., w 2010 r. - 720,39 zł., w 2011 r. - 797,69 zł., w 2012 r. - 764,53 zł., w 2013 r. - nie mniej niż 764,53 zł.

Wartość podatku rolnego za lata 2008-2013 od części działek nr (...) o łącznej pow. 0,81 ha stanowiła kwotę 698,83 zł. W roku 2008 - 117,45 zł., 2009 r. - 111,58 zł., 2010 r. - 88,09 zł., 2011 r. - 88,09 zł., 2012 r. - 146,81 zł., 2013 r. - 146,81 zł.

Potencjalny dochód przy uwzględnieniu kosztów produkcji jaki mógł uzyskać powód w latach 2008-2013 na pow. pola 0,81 ha wynosi 8.691,42 zł. W roku 2008 – pszenica ozima 306,62 zł., 2009 r. -rzepak ozimy 1.003,65 zł., 2010 r. kukurydza na ziarno -1.736,12 zł., 2011 r.- jęczmień jary 1.441,27 zł., 2012 r.-rzepak ozimy 2.618,32 zł., 2013 r.- pszenica ozima 1.585,44 zł.

Dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu rolnictwa J. D. k. 131-149

Sąd zważył co następuje :

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Powód R. G. ostatecznie domagał się nakazania pozwanym M. M. (1) i L. P. (1) wydania nieruchomości o pow. 0,81 ha położonej w Z., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) oraz zasądzenia solidarnie od pozwanych M. M. (1) i L. P. (1) kwoty 19.247,08 zł. tytułem odszkodowania.

Żądanie powództwa określa nie tylko jego przedmiot, lecz również jego podstawa faktyczna. Wskazując podstawę faktyczną żądania pozwu powód powołał się na przysługujące mu względem nieruchomości prawo własności oraz fakt bezprawnego naruszenia tego prawa przez pozwanych, które skutkowało wyrządzeniem szkody obejmującej zarówno utracone korzyści, w tym pożytki naturalne (plony) i pożytki prawne (dopłaty), a także straty wynikłe z poniesionych kosztów wznowienia znaków granicznych, ponownego okazania granic, czy uiszczonego podatku rolnego. Ustalenie podstawy prawnej merytorycznego rozstrzygnięcia, w myśl rzymskiej zasady *da mihi factum dabo tibi ius*, pozostaje w wyłącznej dyspozycji sądu orzekającego (art. 328 § 2), który ocenia, jakie znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy mają fakty przytoczone i wykazane przez powoda.

Żądanie pozwu w zakresie wydania powodowi nieruchomości o pow. 0,81 ha (do łącznej pow. 12,8716 ha) położonej w Z., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) znajdowało uzasadnienie w treści art. 222 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą.

Roszczenie windykacyjne, bo takie wskazane zostało przez powoda w piśmie uzupełniającym braki formalne pozwu i ostatecznie stało się przedmiotem rozpoznania przez Sąd, zasadza się na prawie własności do rzeczy, w tym przypadku nieruchomości. Powód w toku przeprowadzonego w niniejszej sprawie postępowania dowodowego wykazał ponad wszelką wątpliwość, że jest właścicielem nieruchomości, a tym samym, że przysługuje mu legitymacja materialna czynna do wystąpienia z żądaniem zawartym w pozwie.

Pozwanych natomiast obciążał ciężar dowodu w zakresie faktu tamującego realizację uprawnień właścicielskich – skutecznego względem właściciela uprawnienia do władania rzeczą, uprawnienia rzeczowego, bądź obligacyjnego. Pozwani w toku procesu podnieśli wprawdzie zarzut zasiedzenia spornej części nieruchomości powoda ostatecznie jednak uznali żądanie pozwu w tym zakresie. Zmiana stanowiska pozwanych nastąpiła w wyniku oddalenia postanowieniem z dnia 23 sierpnia 2012 r. przez Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej wniosku M. M. (2) i L. P. (1) o stwierdzenie zasiedzenia przedmiotowej nieruchomości.

Z tych przyczyn, Sąd, stosownie do art. 222 § 1 k.c. uwzględnił żądanie pozwu i nakazał pozwanym M. M. (1) i L. P. (1) wydać powodowi R. G. część nieruchomości położonej w Z. gmina K., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Ś. prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...) o pow. 0,81 ha w granicach działek nr (...) o czym orzekł w punkcie I sentencji wyroku.

Dla uzupełniającej ochrony właściciela ustawodawca ustanowił, przy spełnieniu określonych przesłanek, roszczenie „o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy”, roszczenie „o zwrot pożytków lub zapłatę ich wartości” oraz roszczenie „o naprawienie szkody z powodu zużycia pogorszenia lub utraty rzeczy”. Zawarte w art. 224-225 k.c. oraz w art. 226 k.c. normy szczególne mają pierwszeństwo zastosowania do wzajemnych roszczeń stron (T. Dybowski, Ochrona..., s. 175 i n.; J. Ignatowicz Kodeks..., s. 599 i n.; S. Wójcik System..., s. 511-513). Natomiast w kwestiach nieunormowanych w

tym przepisach można i należy sięgać do powszechnych zasad prawa cywilnego (Komentarz do Kodeksu cywilnego E. Gniewek).

Podstawą odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanych za szkodę wyrządzoną powodowi w wyniku bezprawnego pozbawienia powoda władztwa nad częścią nieruchomości powoda będzie stanowić art. 415 k.c. zgodnie z którym kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę obowiązany jest do jej naprawienia. Powód żądając naprawienia szkody dochodził bowiem od pozwanych utraconych korzyści, w tym pożytków naturalnych (plony) i pożytków prawnych (dopłaty), a także wyrównania straty wynikłej z poniesionych kosztów wznowienia znaków granicznych, ponownego okazania granic, czy uiszczonego podatku rolnego,

Czyn sprawcy, który rodzi odpowiedzialność cywilną z art. 415 k.c., musi posiadać pewne cechy, zwane znamionami, odnoszące się do jego strony przedmiotowej i podmiotowej. Znamiona niewłaściwości postępowania od strony przedmiotowej określa się pojęciem bezprawności czynu, natomiast od strony podmiotowej określa się jako winę w znaczeniu subiektywnym (G. Bieniek Komentarz..., s. 217).

Bezprawność zachowania polega na przekroczeniu mierników i wzorców wynikających zarówno z wyraźnych przepisów, zwyczajów, utartej praktyki, jak i zasad współżycia społecznego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1986 r., IV CR 279/86, LEX nr 530539). Przez winę rozumie się natomiast naganną decyzję człowieka, odnoszącą się do podjętego przez niego bezprawnego czynu (dotyczy to także zaniechania). Istotą pojęcia winy jest więc możliwość postawienia sprawcy zarzutu niewłaściwego zachowania się.

Prawo cywilne w zakresie deliktów prawa cywilnego rozróżnia dwie postacie winy: winę umyślną, dolus i nieumyślną – niedbalstwo, culpa. Wina umyślna zachodziła będzie wtedy, gdy sprawca chce (dolus directus) wyrządzić drugiemu szkodę (czyli: ma świadomość szkodliwego skutku swego zachowania się i przewiduje jego nastąpienie, celowo do niego zmierza) lub co najmniej świadomie godzi się na to (dolus eventualis – Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania..., s. 200; G. Bieniek Komentarz..., s. 218; Z. Banaszczyk Kodeks..., s. 1214). Wina nieumyślna zachodziła będzie wówczas, gdy sprawca wprawdzie przewiduje możliwość wystąpienia szkodliwego skutku, lecz bezpodstawnie przypuszcza, że zdoła go uniknąć albo też nie przewiduje możliwości nastąpienia tych skutków, choć powinien i może je przewidzieć. W obu formach mamy do czynienia z niedbalstwem (culpa). Pojęcie niedbalstwa wiąże się w prawie cywilnym z niezachowaniem wymaganej staranności.

Pozwani zakwestionowali swoją odpowiedzialność za szkodę zarówno co do zasady jak i co do wysokości zarzucają brak związku przyczynowego między niezawinionym działaniem pozwanych a szkodą, na którą wskazuje powód. Pozwani podnosili, że pozostawali w przekonaniu, że część nieruchomości powoda stanowi ich własność bowiem w takich granicach nieruchomość została im wydana przez ich poprzedników prawnych. Pozwani zaprzeczyli również aby usunęli znaki graniczne oddzielające ich nieruchomość od nieruchomości powoda oraz zarzucili powodowi nie wykazanie wartości szkody z tego tytułu.

W ocenie Sądu zarzuty pozwanych w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, w większości nie potwierdziły się. Pozwani już w odpowiedzi na pozew przyznali, że od chwili nabycia nieruchomości od J.i D. T.pozostają w posiadaniu samoistnym łącznie 0,81 ha gruntu należącego do powoda, a przylegającego do będących ich własnością działek gruntu o nr (...). Stan posiadania pozwanych współtworzą fizyczny element władania rzeczą (corpus) oraz intelektualny element zamiaru (animus) władania rzeczą dla siebie, na co wskazuje manifestowane przez pozwanych na zewnątrz zachowanie w postaci korzystania z gruntu i pobierania z niego pożytków. Zachowanie pozwanych nie ma przy tym umocowania wynikającego z ustawy lub umowy, a zatem jest ono bezprawne. Nadto to właśnie zachowanie pozwanych pozbawia powoda faktycznego władztwa nad rzeczą, uniemożliwiając dokonywanie zasiewów, zbieranie plonów, pobieranie dopłat ze środków unijnych. Pomiędzy zachowaniem pozwanych a szkodą zachodzi zatem adekwatny związek przyczynowy.

W ocenie Sądu pozwany można również przypisać winę co najmniej w postaci niedbalstwa, której nie sposób usprawiedliwić jak chcą pozwani przekonaniem, że użytkują nieruchomość w granicach przysługującego im prawa własności. Pozwani nabywając sąsiadującą z powodem nieruchomość nie podjęli żadnych kroków mających na

celu ustalenie rzeczywistego przebiegu granic, nie żądali okazania im przez zbywcę punktów granicznych, nie zlecali stosownych prac geodezyjnych mających na celu wznowienie znaków granicznych opierając się jedynie na zapewnieniu sprzedającego. Okoliczności te pozwalają stwierdzić, że pozwani nie dochowali choćby minimum staranności wymaganej od nabywcy nieruchomości rolnej. Nadto byli informowani przez powoda o konieczności wznowienia znaków granicznych i mimo prawidłowego zawiadomienia o czynności okazania granic w dniu 12 maja 2010 r. nie brali w nich udziału. (protokół wznowienia znaków granicznych k. 79 -80 akt I Ns (...))

Obok zdarzenia wywołującego szkodę i związku przyczynowego pomiędzy tym zdarzeniem a szkodą niezbędne dla ustalenia odpowiedzialności odszkodowawczej jest powstanie szkody rozumianej jako uszczerbek majątkowy. Najistotniejszy podział szkody wynika z brzmienia art. 361 § 2 k.c. zgodnie z którym szkoda polega albo na stracie, którą poniósł poszkodowany (damnum emergens), albo pozbawieniu poszkodowanego korzyści, które mógłby uzyskać, gdyby mu szkody nie wyrządzono (lucrum cessans).

Strata (damnum emergens) to każde pogorszenie się sytuacji majątkowej (zmniejszenie aktywów lub zwiększenie pasywów) poszkodowanego, w wyniku czego poszkodowany staje się uboższy, niż był przed doznaniem szkody. Stratą w powyższym rozumieniu będzie zmniejszenie się majątku powoda na skutek wydatkowania kwoty 4. 880 zł. z tytułu konieczności okazania granic.

Z kolei szkoda związana z utraconymi korzyściami (lucrum cessans) polega na tym, że majątek poszkodowanego nie wzrósł tak, jakby się stało, gdyby nie nastąpiło zdarzenie, z którym połączona jest czyjaś odpowiedzialność. Utratą korzyści będzie szkoda polegająca na nieuzyskaniu pożytków naturalnych i prawnych, które rzecz przynosi. Szkoda taka musi być przez poszkodowanego wykazana z tak dużym prawdopodobieństwem, aby uzasadniała ona w świetle doświadczenia życiowego przyjęcie, że utrata korzyści rzeczywiście nastąpiła (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2004 r., III CK 495/02, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2004 r. V CK 607/03, LEX nr 194103. Utraconą korzyścią będzie kwota 4.732,51 zł. z tytułu dopłat unijnych w latach 2008-2013 r. oraz kwota 8.691,42 zł z tytułu niepobraných pożytków w latach 2008-2013 r.

Wysokość wyrządzonej powodowi szkody Sąd ustalił w oparciu o przedstawioną przez powoda fakturę Vat nr (...)/2011z dnia 18 kwietnia 2011 r. za usługi geodezyjne geodety M. B. oraz opinię biegłego z zakresu rolnictwa J. D.. Biegły w sporządzonej opinii w sposób fachowy i logiczny wskazał przesłanki, na których podstawie wyliczył wartość potencjalnego dochodu na działce o pow. 0,81 ha jaki mógł uzyskać powód w latach 2008-2013. Wskazał na fakt obsiania przez pozwanych gruntu również w roku 2013, co zostało stwierdzone na dzień dokonania oględzin 13 kwietnia 2013 r. , a tym samym w sposób wysoce prawdopodobny określi wartość utraconych przez powoda korzyści w latach 2008-2013. Żadna ze stron nie wносиła zastrzeżeń o opinii biegłego J. D., którą Sąd jako fachową, logiczną i rzetelną w pełni podzielił.

Sąd nie znalazł natomiast podstaw do uwzględnienia żądania pozwu w zakresie zwrotu przez pozwanych uiszczonego przez powoda podatku rolnego w oparciu o zasady odpowiedzialności deliktowej albowiem źródłem obowiązku podatkowego jest ustawa, a nie bezprawne zachowanie pozwanych. Żądanie takie mogłoby zostać uwzględnione w oparciu o art. 405 k.c. w przypadku wykazania przez powoda przesłanek odpowiedzialności pozwanych z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia.

Podstawą oddalenia żądania pozwu w zakresie kwoty 1.845 zł. tj niezbędnych kosztów wznowienia znaków granicznych był fakt niewykazania przez powoda przesłanek odpowiedzialności deliktowej pozwanych. Pozwani zaprzeczyli, aby dokonali usunięcia znaków granicznych, a powód nie przedstawił żadnych dowodów na tę okoliczność. Dlatego powództwo w tej części należało oddalić, co znalazło wyraz w pkt. III sentencji wyroku.

Orzeczenie w przedmiocie kosztów procesu oparto na podstawie art. 100 k.p.c. zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone jednakże Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznacznej części żądania lub gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Mając na uwadze okoliczność, że roszczenie powoda zostało niemal w całości uwzględnione należało obciążyć pozwanych zwrotem

kosztów na rzecz powoda. Na koszty składa się opłata od pozwu 1019 zł., zaliczka na wydatki związane z opinią biegłego 2.000 zł., koszty zastępstwa procesowego 1577 zł. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika wynika z § 6 pkt. 4 i § 10 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (DzU z 2002 r. Nr 163 poz 1348).

Orzeczenie w pkt. V sentencji wyroku znajduje uzasadnienie w treści art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c.

Rygor natychmiastowej wykonalności w stosunku do rozstrzygnięcia zawartego w pkt I orzeczono na podstawie art. 333 § 1 pkt 2 k.p.c., zgodnie z którym Sąd z urzędu nada wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności, jeżeli zasądza roszczenie uznane przez pozwanego (pkt. VI sentencji).

Zarządzenie:

1/ (...),

2/(...)

3/ (...)